„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ЛИСТ целокупне српске народне слободоумне странке.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од ваке врсте сваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 158. У Новом Саду у уторак 10. октобра 1889. ГОДИНА XXIV.

Позив на претплату.

Почетком овог месеца истекао је рок претплате свима онима, који преплатише „Заставу“ до краја септембра ове године. Овим позивамо пријатеље „Заставе“ на даљу претплату.

Ко је и шта је „Застава“, то је она довољно показала. Она ће се и надаље лепршати у слободном логору нашег народа, на бедему народносном и напредном. И кад то кажемо, ми се позивамо на свој досадањи рад, који нас не може утерати у лаж.

У данашњим данима, кад смо силом прилика и силом солгабирова искључени из угарског сабора, сад, кад је главни део обране наших права спао на плећа новинарска, „Застава“ треба још одлучнију потпору својих пријатеља. И она се са пуно наде обраћа тим пријатељима, да је не само духовном снагом, него и у купљењу претплате помогну.

Цена је „Застави“ обележена на челу листа.

Обраћамо и опет пажњу наших пријатеља и претплатника на бројеве „Заставине“ од петка. Ти су бројеви удешени за најшире кругове нашег народа, а нарочита претплата на њих стаје 3 фор. годишње. Много ће нам кренути ствар унапред, ако се ови бројеви „Заставини“ рашире као што треба.

У Новом Саду, 1. октобра 1889.

Уредништво „Заставе.“

ШТА ЈЕ С КОБУРГОМ?

Изненада и у највећој тајности отишао је кнез Кобург из Бугарске. Нув то је отишао баш онда, кад је требао да сазове скупштину и да се нађе код куће.

Сви непристрасни политички кругови, чим дознаше о одласку Кобурга и промерише прилике под којима је отишао, одмах изјавише мишљење, које је гласило: „Кобург је отишао да се више не врати.“

Очекивало се што ће се рећи са званичне бугарске стране на све то, па напослетку шта ће рећи и сам Кобург. Но са званичне стране ћутало се; Кобург ћути, а напослетку ни полузванични извештаји који стижу из Бугарске ни избливу не побијају горњу вест онако, како би је побијали, да она није истинита.

А они листови европске штампе, који су у свакој прилици ватрено бранили Кобурга и његове интересе, повукоше се, и врло нерадо говоре о овој важној ствари, ма да су иначе и о најмањим ситницама, које се Кобурга тичу, писале уводне чланке.

Кад се све ово узме у рачун, онда је све вероватнија вест, да је Кобург отишао да се не врати. Но и ван тога гомилају се сваким даном такви догађаји, који све већма доказују, да нема изгледа, е ће се Кобург вратити у Бугарску.

Пре но што је отишао руски цар у Берлин, руске су новине говориле о томе, да ће у Берлину њихов цар тражити, да Немачка у бугарском питању напусти своје дволично држање и да ће од тог питања много зависити мир. С друге стране је и Бизмарк знао врло добро да ће Немачка само тако ући с Русијом у боље одношаје, ако у бугарској ствари престане прикошење Русији.

Отуда се и тумачи одлазак Кобурга из Бугарске. Можда се Кобург још и надао да ће се моћи вратити натраг ако руски цар попусти, те с тога и није отворено напустио Бугарску, но још је вероватније, да он то није хтео објавити с тога, да у Бугарској не би настали метежи, него је чекао, да се најпре састане бугарска скупштина, те да њој преда власт у руке.

И заиста је Стамбулов савјетовао бугарску скупштину и сва је прилика, да ће њој казати истину и да ће Кобург њој поднети оставку, како би одмах било некога, који ће узети послове у своје руке и наредити што треба.

Да је ова вест вероватна сведоче и оне заједничке министарске седнице, које су биле ово дана у Бечу. Јер нема сумње, да је тамо било говора о Бугарској и даљем држању наше монархије у том питању.

Но ма колико да је вероватно да се кнез Кобург неће враћати у Бугарску, ипак с тим није још ни изблизу решено бугарско питање. Јер много сад зависи о томе како ће се држати бугарска скупштина, а донекле и од тог, какав ће положај заузети наше министарство спољних послова.

За овај пар нећемо о том да говоримо, јер нам недостају информације и за једно и за друго. За сад смо хтели само да нагласимо вероватно стање ствари у погледу кнеза Кобурга. — Он је по свом изгледу свршио, а шта ће даље бити, то је још јако неизвесно.

Политички преглед.

Подела Македоније. „Messager d' Athènes“, лист, што излази на француском језику у Атини има овај чланак: „Отимање о Македонију између Грка и Бугара претворило се у гложење међу народима на балканском полуострву. Докле се Бугари позивају на народносно начело, дотле би Грци на основу историјског права хтели, да Македонија припадне Грчкој, кад би се једном Турска из буди каквих узрока одрекла те земље. О разлозима, по којима би Грци имали неко првенство, што се тиче Македоније, много је пута већ говорено и претресано. Велике историјске успомене, бројна надмоћност грчка на југу и у центруму као и по већим варошима, све то као да говори у корист грчких захтева. С друге стране опет мора се признати, да и Срби и Бугари имају права на северне делове Македоније, у којима чисто Срби и Бугари живе. Но Бугари хоће сву покрајину све до јегејског мора а Грчкој да уступе са Халкидик и узано приморје уз јегејско море. Срби се међутим задовољавају областима, који са Србијом граниче и на које они несумњиво право имају. Подела ова, кад би једном турско господство престало, навукла би без сумње на велике тешкоће. Поговара се о предлозима, које је бугарска влада грчкој влади ставила, а које је ова одбила. Мисли се, да је грчка влада учинила то или због тога, што не пристаје на те предлоге, или што је хтела да се покаже лојалном пред турском владом. Сада, пошто је грчка влада одбила те предлоге, пожуриле се Бугари да изјаве турској влади, да неће ништа против ње предузимати све дотле, докле-год буде остала при том, да Грцима у крићанском питању никакве уступке не чини.“ — Ово је заиста прављење рачуна без крчмара. Уједно показује писање реченог листа, докле су Бугари са својом надутошћу дошли. Ми и опет велимо да би Србија требала мало боље да припази, шта се по Македонији ради, а и живље сама да поради, како се не би једанпут за свагда учврстило начело: „да се Срби задовољавају са областима, које граниче са Србијом и на које они несумњиво право имају.“ Мало даље, даље....

Румуни о данашњој српској влади. Букурештански лист „Romanul“ има чланак, у коме доказује, да у Европи радикална демократија све више и више маха узима. „Romanul“ указује између осталога и на Србију, где је данас такође радикална странка најмоћнија странка у земљи, па наставља даље: „У Србији је данас на власти радикална странка. Управо је феноменална појава, како је моћ те странке брзо нарасла и како је та странка брзо дошла до власти. Али тај феномен можемо лако протумачити. У Србији нема пре свега аристократије, која би по сваку цену, као и другде бранила конзервативам, а после тој се странци слабо могли либерали одупирати, пошто је у радикални програм узето све то, што је најбоље у либералном програму. У почетку пошло се за тим, да се радикална странка компромитује као русофилска странка. Међутим радикална странка у толико се показала према Русији пријатељска, колико је то нужно било, иначе она је одлучно за апсолутну самосталност земље у сваком погледу као и за чување достојанства земљина према свакоме а уједно и на политичко и економско подизање земље на виши степен. Овај пример требало би наши либерали као поуку да усвоје, да морају одлучно напред да крачају, ако нису ради, да их постигне судбина српских либерала.“

Присаједињење Далмације Хрватској. У суботу поднели су Барчић и другови предлог у хрватском сабору, да се Далмација сједини са Хрватском. Сви су чланови опозиције, осим Старчевића, потписали тај предлог. Старчевић га није потписао, што мисли, да је то „опет само титрање од Аустрије, те нити ће отуда бити што доброга нити кориснога, већ само штетног.“ Сабор није прешао тога предлога прешао на дневни ред, него је изабран један одбор, који ће предлог тај претрести и онда га сабору изнети. По томе очекује се расправа у хрватском сабору о том предлогу. Са предлогом тим уједно је Барчић и другови поднео предлог, којим путем и начином да се сједињење Далмације са Хрватском изведе. Сабор треба да поднесе адресу круни, да ова допусти, да далматински сабор изаиље комисију, која би у споразуму са комисијом, изасланом од стране хрватског сабора установила модалитете, по којима би се сједињење извело.

Српска народна скупштина.

II. претходни састанак.

(Нарочити извештај „Заставе“.)

Београд 7. октобра.

Данас је народна скупштина имала свој други претходни састанак. Као што сам вам раније јавио није се досада могао држати други састанак, јер је верификациони одбор врло лагано и обазриво радио.

На дневном реду овога другог састанка беху ове две важне ствари: извештај верификационог одбора и избор председника и подпредседника.

Састанак је отворио око 11 сах. одборски председник Ранко Тајсић, позвав скупштину да саслуша извештај одбора за пријављивање и сверовање посланика. Одборски известилац проф. Пера Ђорђевић прочитао је цео извештај из кога видимо:

да је одбор држао 2. 3. 4. и 5. о. м. своје седнице, на којима није био одборски члан Стојан Рибарац (либерал),

да је од 117 посланика, у скупштини лично предало пуномоћија 114, а послало 3, да су своја пуномоћија уредно написана,

да је одбор све жалбе расмотрио и нашао да се посланици крушевачког изборног округа све дотле не могу сверовити, док се у општини ровачкој не изврши нов избор, јер тамо није било либералне кутије (а није је било зато, што либерали нису могли да нађу у целој општини ни цело два човека за преставнике своје кутије. Доп.)

да Ђођре Гевчић посланик из крајинског округа не може бити посланик јер нема 30 година, што као посланик мора да има;

да су остали избори уредно и по закону обављени;

да је жалба против нишког избора (либерални посланици) одбијена, а против оних општинских чиновника, који су се огрешили о изборни закон, поведена је истрага; исто тако и у Неготину;

да шабачки посланик све дотле не долази у скупштину, док акта о његову избору не стигну и док се не прегледају;

да су Никола Пашић, Паја Вуковић и Милутин Марковић на више места изабрани, и да ће се морати изјаснити, који ће мандат задржати;

и да посланици Анта Радосављевић, Коста Борисављевић и Максим Сретеновић нису још дошли у скупштину;

О свом извештају већаће скупштина после конституирања и свечаног стварања, а сада се провиђали посланици и полагали заклетву.

Када је то свршено наста је избор сталног председника, подпредседника и секретара скупштинских. Гласање је било тајно. Посланици су приилазили столу, где су стајале две кутије и спуштали у њих своје цедуље, које су биле у ковертама.

После гласања пребројани су гласови и објавио је привр. председник да је за сталног председника изабран г. Никола Пашић (добио 84 гласова, а либерални кандидат за председника г. Туцаковић добио је 12 гласова.)

Г. Пашић заузе председничко место и захвали се на поверењу овим речима:

„Поштовани народни посланици! Дозволите ми да вам изразим моју топлу захвалност, на поверењу, којим сте ме одликовали, изабравши ме за председника свога дома, — на поверењу којим сте ме одликовали да руководим радом скупштинским, да чувам њено достојанство и да се бринем, како да чувам част и слободу говора сваког појединог посланика без разлике. Но, браћо, да би одговорио што потпуније тој дужности, ја држим, да је дужност сваког појединог посланика, да ме у томе потпомогне а нарочито, да се чува од свега онога, што би могло да произведе раздражење и увреду појединим посланицима, или што би могло повредити достојанство овог дома.

„Господо, ово је прва скупштина, која се састаје после новог устава; задатак је њен велики и тежак, она има да продужи оно дело, које је велика скупштина започела, — да преобрази Србију у духу слободе и напретка.

„Тај је задатак још тежи, што скупштина врши своју задаћу у времену, после једне страшне владавине, која је задрмала стубове државног опстанка, која је довела финансије у неред, и која је напустила традиционалну народну политику. Овај је задатак још тежи тиме, што скупштина имајући да врши те реформе, има да се стара да потпомиже оно, што садање време и околности изискују, а то је: да створи снагу Србије. Уздајући се у вашу увиђавност и у патриотизам свију чланова овога дома, а тако исто и у слогу, надам се, да ће скупштина часно овај задатак извршити, како на задовољство народа, тако исто и на задовољство круне, и да ће створити услове и стање, како ће Србија под владом младога краља Александра стећи нову славу и нове народне тековине.

„У то име нека је срећан рад народне скупштине!“ (Вичу: „живео!“)

После Пашићевог говора био је избор два потпредседника. Гласање је било исто онако, као и за председника. За Дим. Катића (радикалца) као првог потпредседника гласало је 73, за Кундовића (либерала) 12 посланика. Пало је још 13 гласова на разне посланике. За Пају Вуковића (радикалца) као другог потпредседника гласало је 74 посланика, те је тако за првог потпредседника изабран Димитрије Катић, за другог подпредседника Паја Вуковић.

Потпредседници заузеше своја места крај председника, један с леве, други с десне стране, а Дим. Катић у име обојице захвали се на поверењу. За секретаре изабрани су: Пера Ђорђевић, поп Јанко Пурић, Добросав Ружић, Ранко Петровић, Лука Лазаревић, Ђура Милијашевић, Љуба Јоксимовић (радикалци) и Милоје Влајић (либерал). Влајић изјави да се избора не прима.

Састанак је закључен после 1 сахата по подне.

*

Свечано отварање скупштине.

Београд, 8. октобра.

Данас је било свечано отварање народне скупштине. Интересовање за тај свечан акт било је јако код свију слојева грађанства. Простор око скупштинске зграде беше препун посматрача, који жудно изгледаху, како се отвара прва скупштина под новим уставом и под правом народном владом. Међу гледаоцима видесмо леп број официра у гали, грађанства, женскиња и гостију из унутрашњости, па и неколико Црногораца.

Неколико чета војника у парадном оделу, на челу војене музике, а уз интонацију лепа марша: „Радо иде Србин у војнике...“ устроји се пред скупштинском зградом. Мало касније указа се од краљевског двора краљева гарда у галопу и више кочија, у којима су седели гг. краљевски намесници и чланови владе.

Док су они стигли, дотле је у скупштинској дворани све нестрпљиво очекивало долазак оних, који ће отворити скупштину. Скупштинска дворана беше дупком пуна. Посланици заузеше своја седишта, празан простор око тих седишта попунила је публика, леву галерију такође. У новинарској ложи била је заступљена домаћа, словенска и страна штампа. Видесмо од руских новинарских извештача гг. извештаче „Московских Вједомости“, „Новог Времена“, „Московског Листока“, сина чувеног руског ка-

владника г. Суворина; од странаца видесмо извештаче великих европских листова и г. Пол Мелона, Француза, великог српског пријатеља. Отварању скупштине присуствовао је и г. Цанков. Дипломатско тело беше сво заступљено у потпуној гали. Није фалио ни представник бугарске легације г. Др. Минчовић.

Звуци српске химне, који с поља допираху у скупштинску зграду, беху знаци доласка краљевских намесника и министара. Скупштинска депутација изађе до степеница, да их тамо дочека и поздрави.

Г. Јован Ристић уђе у дворану, за њим остала два намесника, чланови државног савета, министри, свита. Место у средини код престола заузе г. Ристић, лево од њега стаде г. Бели-Марковић, а десно г. Протић. Министри заузеше своја стална места, десно од престола. До њих је био представник цркве митрополит Михајло и два владике. Кад је седи митрополит ступио у дворану, поздрављен је са узвицима „живео“.

Г. намесник Ристић читао је лагано престону беседу, а скупштина ју је стојећи и врло пажљиво саслушала. Њу сам вам у целости послао, па ћете из ње најбоље видети, како је у њој схваћена садашња ситуација у Србији и њен положај према иностранству. У беседи се налази и програм рада ове скупштине и садашње владе.

Место у беседи, где се спомиње краљ Милан примљено је ћутке, а места, где је реч о краљу Александру, акламирана су са бурним троструким „живео“.

Када је довршено читање беседе, први намесник опрости се са скупштином са једно срдачно „збогом“.

Тиме је свечан акт отварања скупштине био довршен и сви се разиђосмо са пуно наде у успешан рад прве скупштине под новим уставом.

И. И—ћ.

Беседа

којом је краљевско намесништво у име Његовога Величанства, краља Србије, Александра I. отворило седнице ванредноме сазиву народне скупштине 8. октобра 1889.

Поштовани посланици!

Са осећањима особитога задовољства поздрављамо добродошлицом вас, народне представнике, сакупљене овде први пут на основу новога устава.

Избором, који је 14. септембра извршен свуда у најбољем реду, показао је српски народ да је достојан уставних слобода, јер је умео успешно да реши један тежак задатак у државноме животу: да сложи ред са слободом.

Од времена, кад се народно представништво последњи пут из овога дома разишло, извршене су у нашој отаџбини промене од пресуднога значаја за њен будући уставни и државни живот.

Његово Величанство краљ Милан, одзивајући се више пута изјављеној жељи народа за уставним преображајем, у договору са великом народном скупштином, дао је земљи нов устав, којим су грађанска права српских држављана боље подјемчена, а правилан уставни живот краљевине од могућих случајности потпуније обезбеђен.

Давши земљи тако слободан устав, краљ Милан одрекао се драговољно престола, и 22. фебруара ове године предао је, на свечан начин, краљевство законитом своме наследнику, своме јединцу сину Александру, који је одмах ступио на престо својих предака под именом Александра I. Обреновића V.

Како Његово Величанство краљ Александар није пунолетан, то смо, на основу устава, примили краљевску власт до његова пунолетства ми, краљевски намесници, што смо народу проклamацијом одма објавили.

Поштовани посланици!

Ова мирна промена на краљевскоме престолу, извршена строго по одредбама устава, поздрављена је била у земљи као дело патриотскога пожртвовања бившега краља, и као почетак напреднije уставне и парламентарне владавине у Србији. Народ је једнодушно поздравио долазак на престо краља Александра као носиоца новога срећнијега доба. Са осећањима признавања према заслужној народној династији, а одушевљен љубављу према младоме краљу, народ је из целе земље похитао, да му поднесе своја честитања и изјаве своје оданости, кад је он 20. јуна, по завету светога првовенчаног краља, у седмовратној Жичи, на најсвечанији начин, био миропомазан на краљевство.

Големо и усрдно учешће, које је народ тада показао, даје несумњиве доказе, колико се он осећа задовољан, што је велика промена на престолу свршена без оних криза, које су, на жалост, тако често српски престо, а са њим и Србију потресале. Нека је слава патриотској оданости, којом је народ српски пригрлио племенити подмладак своје славне династије.

Не мање смо срећни, што смо у стању јавити вам, да је у овој свечаној прилици, Србија била почаствована и благонаклоном пажњом од стране европских сила. Сматрамо за пријатну дужност, да овде пред лицем народног представништва, дамо израза дубокој захвалности према свима оним узвишеним суверенима и поглаварима држава, који, са својим високим владама или послаше или преко својих парочитих изасланика изразише Његовом Величанству краљу Александру своје симпатичне поздраве. Ми смо их примили као знак пријатељства и наклоности према Србији и њеноме узвишеном владаоцу.

Поштовани посланици! Примивши краљевску власт у своје руке, краљевско намесништво сматрало је за своју дужност, да својим првим кораком стане на земљиште строго уставно. У то име оно је поверило владу људима, о којима је, према расположењу већине народа, држало, да су најпозванији, да му помогну повести државне послове у духу новога устава.

Тешки су и многобројни задатци, које смо у наслеђе примили. Краљевско намесништво и влада затекли су земљу у мучним финанцијским приликама. С једне стране текућа велика отплаћивања државних дугова, а с друге стране неправилан државни буџет, који се са знатним дефицитом, због одлагања народне скупштине, већ три године повлачи, налагали су заповеднички, да се без одлагања предузму све мере, које су потребне, да се, уз могућну штедњу, државни приходи што већма увећају и обезбеде.

У тој тежњи влада је одмах дефинитивно узела монопол дувана у државне руке.

Имајући нарочитих узрока, да и експлоатацију државних железница пренесе на државу, влада је и том мером припомогла истој тежњи; а благодарећи пријатељском посредовању француске владе, она је успела, да се са француским друштвом на леп начин споразуме. Вама ће бити поднесени законски предлози, који се односе на ову погодбу.

У тежњи, да се у отачественој цркви поврати поремећени ред, нама је пошло за руком, да канонску хијерархију успоставимо и мир цркви повратимо. У тој истој тежњи вама ће влада поднети законски предлог, који смера на то, да се администрација цркве и њени односаји према држави, у интересу како цркве тако и државе, боље уреде.

Садашње уређење наше војске потребује измене, како би наша укупна оружана снага, не оптерећавајући сувише државни буџет, своме задатку боље одговорила. Наша влада поднеће вам пројект новога уређења војске и њене администрације, по коме ће се, задржавајући садашњу кадровску систему за редовну војску, повратити установа народне војске.

Поштовани посланици!

Нов устав захтева промене у разним гранама нашега законодавства. У низу од више година законодавно тело имаће да ради на томе задатку, садашња народна скупштина, сазвана по уставу у овај ванредни сазив, имаће, поред административних послова, који су јој уставом намењени, и поред утврђења државнога буџета и финанцијских закона, који са њим стоје у вези, да донесе органске законе, који ће нов устав у живот да уведу. Зато ће вам наша влада поднети на решење: закон, којим се судска власт, коју данас врше полицијске власти, преноси на грађанске судове, а у неколико и она судска власт, коју сада врше општински судови; изборни закон скупштински; закон о уређењу округа, срезова и општина; закон о пословном реду у народној скупштини; закон о општинама у духу општинске самоуправе, а у вези са овим и закон о општинским кошевима.

Поштовани посланици!

Имајући да решава тако важне задатке: да се уставне одредбе органским законима у живот приведу, и да се економно стање земље унапреди, Србији је потребан мир како унутра, тако и ван њених граница. Ми смо срећни, што вам можемо јавити, да су наши односаји како са суседним тако и са осталим државама са свим исправни и пријатељски; ми смо својој отаџбини не само очували оно пријатељство сила, које смо затекли, но смо били у стању још и да га развијемо и попунимо новим драгоценим тековинама. Ми смо, не мање, задахнути жељом, да, споразумно са осталим балканским државама, негујемо слогу и мир на балканском полуострву, и да гајимо самостални развитак балканских народа. Ми ћемо, са својом владом, стално корачати овим путем, на коме су интереси српски најбоље закриљени.

Поштовани посланици!

Желећи вам, у име бога, срећан рад, оглашујемо, у име његовога Величанства краља Александра I. да су седнице овога ванредног сазива народне скупштине отворене.

Живео краљ Александар I.

Живео народ српски!

У Београду, 8. октобра 1889.

Председник министарског савета
министар иностраних дела,
ђенерал
С. Грујић.

Министар грађевина
П. Велимировић.

Министар финансије
Др. М. М. Вујић.

Министар просвете и црквених послова
Св. Милосављевић.

Министар правде
Гл. Гершић.

Министар народне привреде
Ст. Р. Поповић.

Министар унутрашњих дела
К. С. Таушановић.

Министар војни
Д. Ђурић.

Краљевски намесници:
Јов. Ристић.
К. С. Протић.
Јов. Белимарковић.

Вести из места и са стране.

Писмо краља Александра својој матери. Руске и француске новине доносе писмо краља Александра, које је својој матери послао: „Драга, несретна и обожавана мати!. Ја горем од нестрпљења, да те загрлим и на срце притиснем и молим регенте и Докића, да ми дозволе, да те посетим, али је све забадава. Боје се чак, да не би ја како-год ноћу побегао. Докић иде за мном у застопце и шта више по налогу „папином“ (очевом) спава самном у соби. Ја се надам да ће се скупштина за нас заузети, и мени дозволити, да се с' тобом састанем. Иначе ћу се разболети.“ Разуме се, да нисмо у стању пронаћи постоји ли у истини такво писмо или не, ал је свакојако карактеристично да руски и француски листови верују у то писмо. Из тога се види, како они мисле о тој целој ствари.

Београђани и њихова вредност. У Француској је Париз срце државе; он даје свој земљи пример из домољубља и заузимљивости. Па тако је већином по свима престолницама. Оне треба да стоје на висини — да предњаче и воде у свему. А како је у Београду? Београд треба да се стиди рече један београдски лист и има потпуно право. Да наведемо само два примера. Обвезници I. и II. позива позвани су на војену вежбу. Из унутрашњости није дошло тек 5 од сваке стотине, а из Београда није дошло 80 од стотине. — Други је случај овај. Београдска општина хоће да дигне зајам од 12 милијона ради унапређења и улепшања престолнице, јер престолница нит има доста чесама, нит калдрме нит осветлења, нит канализације. Па кад се тако важно питање решавало, или управо требало да реши, дошло је само 13 одборника у седницу те седница није могла ни бити. Давле је огромној већини одборника било све једно хоћел се дићи зајам од 12 милијона или не. Ту се заиста мора рећи, Тешко земљи која има таку престолницу.

Избор бележника у Госпођинци. Пишу нам из Госпођинаца: Данас је у недељу био — једном већ одгођен — избор бележника. Локић је са својим кандидатом пропао. Вуков, старокерски подбележник добио је 34, а Васа Брежовски 12 гласова. По томе је за бележника изабран Вуков.

Женскиње на свеучилишту. Прошле школске године било је на француском училишту уписано 114 женских слушалаца. Највећи део — око 90 — биле су Рускиње; остале су народности слабо заступљене, јер је било 12 Францускиња, 8 Енглескиња и по 1 Американка, Аустријанка, Грчиња и Туркиња.

Трговина.

= **Нови Сад** 9. (21.) октобра. И у прошлој недељи се није положај у трговини са раном што битно променуо. Тамо амо су мале промене у ценама се догађале, али у главном је расположај целокупног посла остао у извесној неизвесности. Поно-што је зрно и напредовало са ценом (као зоб и раж) али, не може се прихватити та појава да је сад већ за нашу рану настало доба напретка. Слика наших житарских пијаца узета данас на око, приказује нам неодлучност и врло слабу живахност у радњи са раном. И ово ће стање да потраје све дотле, докле се не увиди овојесењег усева напредак — и не наступи право зимско доба.

На нашој житарској пијаци је јучерашњој као у недељу — било нешто више довоза са раном али је цена шеници пре попустила него што се одржала бар досадања. Цена је данашња рани у нас ова: Шеница новосадска, шајкашка и сремска 7 ф. 60 н. средња тежина 7 ф. 70 н., најбоље зрно до 7 фор. 80 н. Наполица 7 ф. Јечам 5 ф. Зоб 6 ф. 20 н. Кукуруз стари окрупњен 4 ф. 60 н. нов неокрупњен 2 ф. 20 н., окрупњен нов кукуруз 3 ф. 30 н. Све од 100 кгр.

*

У Будимпешти 7. (19.) октобра. На житној берзи шеница умерено — али ипак нуђена, млинови се јако држали резерве а поврај спорог промета и лабаве намера продано је само 15.000 м. ц. са 5 н. јефтиније него дан пре. Плаћана шеница потиска тешка 79.5 8 ф. 75 н. 80.5 8 ф. 80 н. 78.2 8 ф. 60 н. Пештанска 78.7 8 ф. 40 н. 76.5 8 ф. 35 н. Бачкеречка 76.2 8 ф. 25 н. Сивачка 73.5 8 ф. 10 н. Бачка 77.5 8 ф. 15 н. Све на три месеца.

Најновије вести.

— Јављају из Сибиња: Овдашњи Румуни изјавили су своје поверење митрополиту Мирону Роману, што је бранио румунску народност према мађарском ердељском „культурном друштву.“ Хтели су да приреде митрополиту бакљаду, но то је забранила полиција.

— У званичним новинама изашла је врховна заповест, којом се наређује, да се од сада наша заједничка војска и марина зову „царска и краљевска“, а не као што је до сада било „царско-краљевска“.

— Из Лисабона јављају, да је португалски краљ Луј умр'о. На престо је дошао сада краљ Карлос.

— Из Штутгарта јављају, да је неки сарачки калфа, по имену Клајбер пуцао на престолонасљедника Виљема. Кад су нападача ухватили, изјавио је, да је нарочито из Улма у Штутгарт дошао, да убије престолонаследника, како не би на виртенбершки престо дошао опет католик. Престолонаследник остао је неповређен.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 9. октобра у вече.)

Будимпешта. (Саборски извештај.) Мада се очекивао одговор на Ирањијеву интерпелацију у ствари црно-жуте заставе, владао је ипак мир у сабору, па и онда, кад је Хелфи пре дневнога реда захтео, да се највише ручно писмо, у ствари новог назива заједничке војске, саопшти званично сабору, а председник министарства то одбио. — Пошто су известилац Безереди и посл. Гулнер говорили о законском предлогу о путевима, устао је министар домобранства и одговорио на Ирањијеву интерпелацију. Рекао је, да је домобранска застава мађарска тробојница, а црно-жута застава је само сигнал, а никако символ. Али и као сигнал, па макар какве боје била та застава, треба да се поштује, а црно-жуту треба тим пре поштовати, (велика вика на левици; живео! на десници), што је то боја краљевског дома. (На левици: Није истина! Боја је краљевског дома: црвено-бела.) За увреду те боје тако се исто строго казни као и за увреду мађ. тробојнице. (Велика вика на левици.) Пошто је Ирањи одговорио, побијајући тврдње министрове, сабор је узео одговор на интерпелацију са 122 против 68 гласова на знање.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На упражњено место учитељице на српској вероисповедној школи у Парага, овим се отвара стечај.

Плата је учитељици 300 фор. у готовом новцу, стан у нарави, зимњи огрев и 2 хвата дрва и гувно изван села.

Учитељици у дужност спада све наредбом прописане предмете у школи предавати и децу у појању обучавати. Рок пријаве је четир недеље од увршћења првог стечаја. Молбенице се шаљу на местни школски одбор у Парага (Бачка, Сивбаш).

Из седнице школског одбора држане у Парага 1. октобра 1889.

М. Новаковић, перовођа. 3—3 Петар Попов, председник.

ГОСТИОНИЦА И КАФАНА
КОД „ЗЕЛЕНОГ ВЕНЦА“ У РУМИ
издаје се од 1. новембра 1889. на једну или више година у најам.

Ближа извешћа даје
ДРАГУТИН РИСТЕР,
3—3 књиговођа штедионице.

У једној већој вароши у Банату, предаје се једна КОЖАРСКА трговина са повољним условима. Иста радња постоји већ 40 година и снабдевена је са добрим сталним муштеријама.

Упитати се ваља код администрације овога листа. 1—3

НОВА ЗЛАТАРСКА РАДЊА.

Част ми је поштованој публици у месту и околини до повољног знања ставити да сам отворио нову
ЗЛАТАРСКУ, КУЈУНЏИЈСКУ, ДРАГУЉАРСКУ
И САЏИЈСКУ РАДЊУ
и најучтивије молим поштовану публику да ме удостоја својом посетом, те да прегледи моје богато стоваришће радње ове струке.

Као што сам од 25 година овамо у Будимпешти и у Херкуловој купки са мојом солидном радном заслужио и оправдао поверење мојих поштованих муштерија — у пуном сам поуздању да ћу и овде то поверење потпуно оправдати.

Старо злато и сребро, драго камење и све драгоцености из старине — по највишој цени купујем и у промену за нову робу под најбољим условима примам.

Оправке што падају у ову струку радње сбављам брзо, тачно и уз трајно јамство.

Моја је сва роба по краљевском новчаном знању оверовљена (пунцирана) и писмено стојим добар за праву вредност њену.

За сатове од мене купљене гарантујем две године дана.

Са велештовањем
М. ГАНС,
драгуљар, у Новом Саду у лебарској улици у кући г. Ђоке Радовановића (пређе Јосима Мачванског) преко пута од апотеке код Св. Духа.
3—3

Власник и издавалац Милица Темић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Темић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.